

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 88

Číslo 17

27. dubna 2008

Cena: 6 Kč

CHRÁM SVATÉHO MIKULÁŠE PŘIVÍTAL EKUMENICKÉ HOSTY

V neděli 13. dubna 2008 se v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze konala bohoslužba, které se účastnili členové komise Church and Society z Konference evropských církví zasedající v Praze a zástupci ekumeny v ČR. Liturgii podle dr. Karla Farského vedli bratr patriarcha ThDr. Tomáš Butta a pražský biskup h. doc. ThDr. David Tonzar, Th.D. Kázala sestra Antje Heider-Rottwilm z evangelické církve v Německu. Její kázání na text Sk 17,16nn uvádíme v českém překladu:

„Před několika dny jsem se v Hamburku, kde žiji, setkala s novinářkou, která mi po pár minutách rozhovoru řekla: "Líbí se mi vstoupit do kostela a účastnit se bohoslužby – ačkoli jsem přesvědčená agnostička. Nicméně mám moc ráda církve a líbí se mi, co plánujete v nově zbudovaném HafenCity, centru Hamburku, kde se snoubí nová architektura s novou ekonomikou a životním stylem: že tady jako církve chcete nabídnout místo plné ticha, hloubky, modlitby, komunikace, zkrátka místo, kde je každý vítán." A ve svém interview pokračovala otázkou: "Máte také ten pocit, že lidé velmi dychtí prožít okamžiky spojení s Bohem, jak ukazují narůstající počty účastníků bohoslužeb o Vánocích a Velikonocích?"

Odpověděla jsem, že se také stále častěji setkávám s lidmi, kteří začínají zpochybňovat vžitý model vycházející z přesvědčení, že všechno – a lidský život zvláště – je produktem lidského rozhodnutí a jednání. Vzniká hluboké znepokojení a vnitřní strach ze skutečnosti, že od počtů ke smrti je lidský život pouhým účastníkem na trhu, probíhá jen v soutěži produktivity a ve střetnutích různých zájmů. Dostáváme se k zásadním otázkám, když čelíme celosvětovému vývoji; ten přináší

kupříkladu globalizovaný trh a jeho dopad na lidi z různých oblastí, nebo důsledek oblastních rozhodnutí a životního stylu na celosvětové problémy, jakým je například změna klimatu.

A my, jakožto obyvatelé "křesťanské Evropy", jsme konfrontováni s lidmi, kteří prožívají svou víru způsobem ve svých důsledcích značně dráždivým, způsobem, který nás vyzývá, abychom se znovu ptali, kde jsou naše kořeny. Jsou ještě silné, mají svou identitu, mají budoucnost?

Příběh Pavla v Athénách je v mé církvi textem pro neděli, nesoucí přízvisko "Jubilate" – "chvalme Boha" – pro třetí neděli po Velikonocích.

Podívejme se, jestli nás tento příběh dokáže provést časem radosti a zda nám dovede pomoci čelit otázkám, které pálí dnešní lidi.

Apoštol Pavel je na cestě z Jeruzaléma a Tesaloniky, pokračuje do Athén a následně do Říma. Athény již nejsou hlavním městem, avšak stále zrcadlí svou předchozí slávu z dob, kdy byly duchovním a kulturním středem řecky mluvících oblastí. Každý z nás si musí vybavit impozantní odkaz v podobě staveb, soch a obrazů řeckých a později také římských bohů a bohyň. Pavel si prošel město a byl hluboce sklíčen všemi těmito modlami. (Řekové říkají paraxnete – velmi jej to rozmrzelo.)

Pro něho jakožto pro Žida je synagoga místem, kam chodí denně a probírá zde palčivé teologické otázky. V synagoze není žádná socha či zpodobnění Boha, v upomínku na první přikázání. Pro Žida se obrácení k Bohu rovnalo zavržení model. Bůh Izraele je Bohem živoucím (Ž 135,15-21). Pavel nezůstává v synagoze, aby se modlil a hovořil s těmi, k nimž stále náleží. Na tržišti se přidává k diskusím na téma "náboženství

Z ekumenické bohoslužby v chrámu sv. Mikuláše

v životě veřejnosti". Právě zde je konfrontován s epikurejskými a stoickými filozofy, kteří ho vyzvou k otevřené výměně názorů a přesvědčení.

Na tržišti čelí pravidlům trhu: který filozofický nebo náboženský systém je přitažlivější, napomáhá k úspěchům v životě a slibuje více života, ať už to znamená cokoli. A co vyhovuje zájmům těch, kteří těží výhody z momentální politické situace, tady i na světové úrovni?

Pavel tedy vyhláší, že vzkříšený Ježíš Kristus, Žid a učitel první smlouvy

- * je synem Boha Izraele,
- * byl živým Bohem vprostřed svého národa,
- * byl lidmi odsouzen k smrti,
- * nese naše hříchy,
- * byl vzkříšen z Boží milosti,
- * navždy přemohl smrt,
- * povolává nás k věčnému životu – chvalme jej!

Pavlovy výroky vyvolaly rozličné reakce. "Co tím chtěl ten žvanil říct?!", tak zněl jeden z nich. Jiní tvrdili: "Vypadá jako zvěstovatel cizích božstev."

Vystupoval podivně, přezírávě – nebo nebezpečně – vůči náboženské rovnováze, a tedy i vůči soudržnosti celé společnosti. Zvěstování nových božstev znamenalo vždy rovněž zvěstování nových sil, dokonce i mocenských systémů. To mohlo pobuřovat, vyvolávat nebezpečné rozprávký, vytvářet zmatky.

Lukáš nám ve Skutcích apoštolů sděluje, že Pavla nazvali "žvanilem", ve správném překladu spermalogu to znamená něco jako "škodná". Martin Luther hovoří o "kecalovi".

A tak ho předvedli na Areopág.

Nevíme, zda v čase apoštola Pavla, tj. v 1. století, byl Areopág dosud místem, kde se lidé shromažďovali za účelem práva, např. vnesení rozsudků, či zda se jednalo o centrum kulturní a náboženské správy. Ať už tomu bylo jakkoli, Areopág byl středem všech veřejných diskusí a rozhodnutí. Pavel tedy uchopil šanci mluvit k lidem oficiálně a veřejně. Získává si athénský lid tím, že ho bere vážně, nedrží si od občanů odstup. Svůj projev k Athéňanům začíná pochvalou, jak jsou nesmírně nábožensky založenými lidmi. Obrací se k soše "neznámého Boha", strhne k němu pozornost, vykládá jej jinak, jako znak Boha Izraele, Stvořitele všeho bytí. Obrací panteistický svět těch, kdo se nechávají vést jeho slovy, k jednomu Bohu a Stvořiteli. "V něm žijeme, pohybujeme se a máme své bytí" – Pavel cituje starověká řecká slova, ale přiřazuje je k jednomu jedinému Bohu. Užívá jazyk a filozofické pojmy lidí kolem sebe, nabízí jim příležitost jít za jeho zvěstí. Mezikulturní porozumění, empatie – to nejsou neznámé prostředky.

Pavel nezůstává jen u nanejvýš tolerantního přijetí faktu, že Bůh se dá chápat různě. Znovu představuje posluchačům Boží výzvu k pokání a ohlašuje radostnou zprávu o vzkříšení Božího Syna Ježíše Krista. Ve jménu pravého Boha vyzývá nábožensky přesvědčené. Ježíš je Spasitel – to je jeho poselství. V jeho tváři vidíme podobu dobra, jeho tělo je vyjádřením Boží lásky a jemnosti. Zemřel za nás a je stále živ z milosti Boží, abychom se dokázali zbavit smrti a všech ničivých pocitů, špatného chování a návyků, které v nás

dřímají, a následovat jej. Pavel oceňuje společné zbožné pocity, hledání transcendentna, duchovních cílů a obřadů. Předává velikonoční zvěst všem, hlubokou proměnu ze smrti v život, pro každou bytost na zemi i v nebi. Bůh je pouze jediný – "v něm žijeme, pohybujeme se a máme své bytí".

Víme, že tento projev nepřinesl závatný misionářský úspěch. "Někteří z nich se k němu připojili a stali se věřícími, jako například Dionýsius z Areopágu a žena jménem Damaris, a spolu s nimi další." Taková byla situace, když se vydal na další cestu. Křesťanská misie zůstává nedokončená, počet obrácených na víru není vždy uspokojivý. A osoby, jež se staly důležitými pro pokračování misie, od začátku nebyly a nejsou jenom muži...

Touto bohoslužbou uzavíráme výroční setkání Komise pro církve a společnost Konference evropských církví. Našimi nosnými tématy byly "mezikulturní dialog", který je nyní významnou položkou v programu všech evropských institucí, a výzvy i otázky ohledně "náboženství ve veřejné sféře". Propracovali jsme se programem nabitým tématy, která nás oslovují jako církve a lidi z celé Evropy i z celého světa; například důsledky globalizace, zvláště s ohledem na změnu klimatu a migraci. Ocenili jsme značný zájem zástupců všemožných evropských institucí, kteří se o tyto problémy zajímali. Vystává před námi nový poznatek, že kořeny a soudržnost evropských národů mohou být posíleny jedině účastí církví a náboženských společností. Podíleli jsme se zde v České

Dokončení na str. 3

CÍRKEV PROTI NÁSILÍ

Ve středu 16. dubna se v prostorách Univerzity Hradec Králové setkala dvacet pět účastníků na konferenci Etické a právní aspekty domácího násilí. Z naší církve dorazilo osmnáct duchovních a laiků.

Konferenci zahájil královéhradecký biskup Štěpán Klásek, který mimo jiné připomenul i dlouholetou dobrou spolupráci mezi hradeckou univerzitou a Církví československou husitskou.

Do právní problematiky spojené s domácím násilím uvedl posluchače JUDr. Miroslav Mítlöhner, CSc. Ve své přednášce nastínil rozličné podoby domácího násilí, které mohou zasahovat z oblastí fyzického násilí, přes psychické, ekonomické až k ná-

silí sexuálnímu, a nástroje českého právního řádu vypořádávající se s touto problematikou. Druhým přednášejícím měl být prof. dr. Zdeněk Kučera, ale kvůli hlasové indispozici se nemohl dostavit. Teologického úhlu pohledu se místo něj ujal ThDr. Martin Chadima, který přednesl referát na základě podkladů přípravených prof. Zdeněkem Kučerou. Závěr patřil diskusi nad rozličnými podobami násilí, nad možnostmi prevence a možných řešení.

Konference potvrdila důležitost otevření tohoto tématu v církvi. Tématem se bude dále zabývat naukový odbor ústřední rady ve spolupráci se sociálním odborem.

(Vm, Ln)

Malé úvahy o toleranci 26

V roce 1990 vydal můj manžel prof. ThDr. Vladimír Kubáč útlou publikaci s názvem "Desatero a jeho výklad". Pět tisíc výtisků je dnes už zcela rozebráno. Kromě komentáře zde nalezneme především nové, aktualizované znění Desatera. Možná, že mnohé z vás překvapí třeba třetí přikázání, které Kubáč formuloval takto:

Nezneužívej jména Hospodina, svého Boha.

Dnes, po osmnácti letech, která od vydání publikace uplynula, si uvědomuji, jak to je výstižné právě pro současnost. Jen si připomeňme případy týraných chlapců a Barbory Škrlové, nebo obyvatel Klokánku, dvou sester Abigail a Kristýny, na které nás upozornily sdělovací prostředky. Přesvědčují nás o tom, že i v naší zemi, zdánlivě tak ateistické, mohou existovat případy, kdy jméno Boží je ne-jen zneužíváno nadarmo, ale zneužíváno velmi trestuhodným způsobem.

Tento článek jsem se ale rozhodla napsat proto, že mne velice zneklidnil film, který je v našich kinech uváděn pod názvem "Až na krev", natočený podle románu Uptona Sinclaira "Petrolej". Nebudu psát recenzi. Udělali to přede mnou už jiní, mnohem odborněji. Film obdržel od kritiků pět hvězdiček a jeho hodnoty potvrdily i četné ceny korunované Oscarem.

To ovšem nebrání některým divákům, aby oželeli poměrně vysoké vstupné a po čtvrt hodině opustili sál. Je to náročná podívaná. Chápu, že se mnozí nevydrží dívat na člověka v blátě, který potmě tvrdě pracuje za neuvěřitelných podmínek. Je to nesnesitelné. A přece je to realita, od které nás dělí jen něco málo přes sto let. Nechce se nám tomu věřit, stejně tak jako skutečnosti, že v Americe, tehdejší zemi snů, byli lidé, kteří jedli jenom brambory, protože bochník chleba byl vzácností. Avšak nejvíce mnou osobně otřásla postava expresivního sektářského kazatele Eliho Sundaye. Pamatuji si ho už roky, když jsem asi před třiceti lety tento román četla. Myslím si, že na jeho ztvárnění se Sinclair snažil vypořádat sám se sebou a přesvědčit se, že Bůh neexistuje a je to jenom pověra.

Je to zlé, je to nenávidné a zraňující, avšak v mnohém i pravdivé. Falešní proroci se vyskytují stále a zneužívají jména Božího ke své moci, prospěchu a k manipulaci s druhými lidmi. Je to tedy poučné a myslím si, že byste v době měli najít odvahu a sílu zhlédnout tento film celý až do konce.

Jindřiška Kubáčová

Člověk a jeho túžba po "pravdě"

Člověk současnosti nechce mat' len odmenu, která nie je trvalá, ale tiež pravdu. Táto túžba vlastniť pravdu je túžbou slabého a neduchovného človeka a je spojená s túžbou víťaziť v tomto svete. Tento človek potrebuje mať totiž dôkaz, že je najsilnejší. A sme tam, kde vždy v dejinách: človek chce byť múdry, prvý a túži sa vyrovnat', ak nie prekonať Boha. Vrchol márnosti je ten, že človek sa povyšuje a je schopný pre svoje túžby urobiť čokoľvek.

Je schopný zobrať o pozornosť ľudí nie ponúkaním svojej krásy, bohatstva, schopností, čestnosti, ale rozdvojenosťou a svojou skazenosťou. Často preto používa leť a jeho vzťahy sú založené na vypočítavosti. Človek ak chce poznať a túžiť prav-

du, ktorá je večná a trvalá, musí sa vzdať rozdvojenosti – zlých myšlienok a vypočítavosti. Musí chcieť dobro v pravde. To dobro - Pán Ježiš Kristus vznikne do duše a zjaví skryté myšlienky a pomôže nám v ťažkých situáciách života. Človek ho však prestal hľadať a hľadá seba, svoje schopnosti a spolieha sa na svoju rozumnosť (Prísl. 3,5). Chce, aby víťazil, aby víťazstvo prišlo skrze neho – sám sa pokladá za vyvoleného a záchrancu – aj vtedy je rozdvojený. Pane Bože, zmluj sa nad nami všetkými a ochraňuj nás od myšlienok, skutkov, ktoré nepochádzajú od teba! Prosíme, daj nám túžbu po tvojej pravde a chcieť len jedno - byť tvojim a nebyť rozdvojeným.

Roman Králik

Z kazateľského plánu

5. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH – ROGATE

Nestaví-li dům Hospodin, nadarmo se namáhají stavitelé.

Ž 127,1

První čtení: Mal 1,2-4
Druhé čtení: 2 K 3,5-6
Evangelium: L 13,1-5
K obětování: 2 K 5,19-20
K požehnání: Ž 127,1

PŘEČTĚTE SI V BIBLI

Náš církve náleží k reformačním církvím, které mají za základ zbožnosti Písmo svaté. Ale v některých našich náboženských obcích se bohužel nekonají biblické hodiny.

(pokračování z minulého čísla)

Pozemské knihy (2)

Poslušnost příkazů v knize zákona přinese každému požehnání.

Dt 30,8-10

Mojžíš před svou smrtí dokončil zápis slov zákona do knihy a předal jej lévičům, aby učili Izraelce.

Dt 31. kap.

Proč dokázal Jozue vykonat ten obrovský úkol a převést lid Izraele do země zaslíbené? Protože splnil Boží podmínku: Kniha zákona ať se nevzdálí od tvých úst; rozjímej nad ním ve dne v noci, abys mohl bedlivě plnit vše, co je v něm napsáno. Pak bude Hospodin, tvůj Bůh, s tebou.

Joz 1,1-9

Na konci života uzavřel Jozue smlouvu s lidem, který se zavázal sloužit Hospodinu. Tato slova zapsal Jozue do knihy Božího zákona.

Joz 24. kap.

Kdo usedne na královský trůn, musí dát napsat do knihy opis zákona Božího, opatrovaný lévijskými kněžími. Po všechny dny svého života si v té knize bude číst, aby se Boha bál a dodržoval tento zákon.

Dt 17,14-20

Při posvěcení chrámu Šalomounova byla do veševatně vnesena schrána smlouvy s kamennými deskami.

1 Kr 8,1-9

V pozdější době se psalo na papýrové svitky, na svitky z kůže nebo na svitky z pergamenu, což byla kožená blána zvláštním způsobem upravená. Na pergamen se psalo v posledních stoletích před Kristem. Je na něm napsána většina nejstarších dochovaných rukopisů biblických knih. Král Jósafat se zasadil o náboženskou očistu v zemi proti baalismu, zavede nové vyučování podle knihy zákona Hospodina. Vybraní správce a lévičci obcházeli města a vyučovali lid.

2 Pa 17. kap.

Texty vybrala:

Jiřina Kubíková

(pokračování příště)

Nad Písmem

NEBUDETE-LI ČINIT POKÁNÍ, VŠICHNI PODOBNĚ ZAHYNETE!

L 13,1-5

Příběh, popisovaný v dnešním evangelijním čtení, se odehrává dnes a denně už po tisíciletí. Ale ani za tak dlouhou dobu se lidé nepoučili a nezměnili. Máme sice mnohem víc intelektuálních znalostí, vyšší ekonomický růst, větší sociální zabezpečení, ale duchovní posun je téměř nulový. A tak si lidé kladou stále stejné pošestilé otázky. Co se vlastně tehdy stalo?

Za Ježišem přišli nějací lidé se zprávou, která je očividně rozrušila. Římský legionáři na rozkaz Piláta zmasakrovali zbožné Galilejce a smísili jejich krev s krví obětí zvířat. Ti lidé z toho byli očividně zděšeni a je jasné, že si se vzniklou situací neví rady. Jdou proto za Ježišem a chtějí vysvětlení. Ve vzduchu visí nevyslovená otázka, kterou Ježiš okamžitě vycítí: Jak se to mohlo stát?! Jak je vůbec možné, že lidé, dodržující zákon a vzývající Hospodina, dopadnou takovým způsobem? Kde je pak Boží moc a spravedlnost?

Kdykoliv se něco takového stane, lidé se ptají: Proč? Zároveň automaticky předpokládají, že je to nějaký trest za skrytý hřích, za nedodržení zákona nebo nějakých náboženských předpisů. Ta otázka je sice legitimní, ale de facto vypovídá něco o naší víře, o našem vztahu k Bohu, ale bohužel také o určitém druhu nevědomosti, kterou trpí poměrně velké procento i nábožensky založených lidí. Předpokládáme totiž, že náš vztah k Bohu je založen na nějakém druhu obchodní dohody:

„Já budu dodržovat zákon, náboženské předpisy – a ty, Bože, mě ochrániš od všech pohrom, požehnáš mé rodině, mému podnikání... a nakonec mi dáš i život věčný.“ Tato myšlenka je ale v základu scestná, neboť vztah starozákonního Izraele, stejně tak i církve, není založen na dodržování předpisů, ale na lásce, na obětující a bezpodmínečné lásce. Je-li někdo pod zákonem předpisů, má-li k Bohu vztah jen z vypočítavosti, je stále jen smrtelným člověkem, podléhající všem rozmarům srdce a světlým i temným stránkám obyčejné lidské mysli. Takový člověk stále ještě žije pod dohledem úrovně vědomí, kde vládne ten, kdo je silnější, chytřejší a prohnanejší. Je to stav, kde milost a opravdová lás-

ka nemá žádnou hodnotu a místo. Proto Ježiš odpoví protiotázkou: „Myslíte si, že tyto Galilejci byli větší hříšníci než ti ostatní, nebo vy sami? Proto vám pravím: nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete. Nebo myslíte, že těch osmnáct, na které padla věž v Siloe a zabil je, byli větší hříšníci než ostatní obyvatelé Jeruzaléma? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete.“

I dnes, když přijde něco strašného, co náš rozum nemůže zpracovat, se ptáme: „Jak k tomu přijdou ty tisíce nevinných, kteří zemřeli pod vlnou tsunami, ve zřícených domech po zemětřesení nebo rukou teroristů? Kde je Bůh a jeho spravedlnost?“ A Ježiš i dnes odpovídá stejně: „Nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete.“ Když ne rukou fanatika či bezohledného řidiče, pak zcela jistě nemocí těla i duše.

Ano, ani my nejsme o nic horší než zbožní Galilejci, ale bohužel nejsme ani o nic lepší – a o to právě jde! Jsme stále jen obyčejnými lidmi, podléhajícími lidským či náboženským předpisům a zákonům. Nikoliv však Zákonu nejvyššímu, Zákonu lásky. Proto když nebudeme činit pokání, skončíme stejně jako židovský národ 37 let po Ježišově smrti a vzkříšení, kdy byl zmasakrován římskými legiemi pod vedením Tita. Byli varováni, ale nezměnili se...

Položme si tedy vhodnější otázku: „Co je vlastně ono pokání, které dvakrát tak naléhavě zmiňuje Ježiš?“ Pokání je starý náboženský výraz, který dnes dostal, bohužel, nepřesný a nedostatečný význam, a ztratil původní náboj. Máme za to, že pokání je něco jako lítost nad tím, že jsme zhřešili, něco porušili, nedodrželi - a v pokání se rozhodujeme, že už to nikdy neuděláme. Tak to ale není. Lítost ani předsevzetí nestačí. Pokání se v řeckém originále Lukášova evangelia řekne metanoia, což znamená obrácení. Celý náš život je charakteristický tím, že z Boha jsme vyšli - tam je původ naší duše, ale k Bohu se nevracíme. Jsme dosud otočení zády a naše cesta vede od něj. Čím jsme starší, tím větší vzdálenost nás dělí. Obrácení nastane tehdy, když se člověk probudí ze

spánku smrti, rozpomene se ve své duši na svůj původ, udělá obrát o 180 stupňů a vědomě se vrací zpět. Obrácený člověk je charakteristický celobytoštným zaujetím a nezvratným zaměřením na Boha. Každý jeho čin, každá myšlenka, každé hnutí srdce je vědomě či podvědomě zcela poutáno Bohem a láskou k Bohu. Láskou, která je bezpodmínečná.

Obrácený člověk je člověkem doslova obráceným naruby. Je to vědomý návrat ke zdroji. Je to pochopení staré řecké moudrosti, která říká, že každý probuzený člověk ví, odkud pochází, proč tu je a kam se vrací.

Není-li obrácení, není nic. Žijete-li jen pro sebe a pro své nejbližší, jste dosud spící, tedy mrtví lidé, a proto podléháte výhradně zákonům tohoto světa – to znamená i smrti a neštěstí všeho druhu. Každé takové neštěstí je upozorněním, výzvou k probuzení a obrácení. Na druhé straně ale platí: je-li člověk obrácen, Bůh je jeho štítem i nedobytným hradem. Tehdy je Bůh plně odpovědný za náš život a můžeme si být jisti, že nás ochrání od zlého. A jestliže člověk přesto trpí a předčasně umírá, pak trpí dobrovolně a z lásky, protože si to sám vybral, a ne proto, že ho doběhl nějaký ničema nebo že opominul bigotně plnit náboženské předpisy.

Proto: to jediné, co ospravedlňuje, chrání a vede člověka na cestě, je čistá a opravdová láska k jedinému Bohu. Žádné dodržování zákonických předpisů nás nespasí, ani znalost teologie, ani členství v církvi. Jen přikázání lásky je nejvyšší normou všeho. Z lásky a pro lásku jsme byli stvořeni, láska k Bohu i bližním je tedy naplněním zákona. Je-li láska, je vše – i slušné chování je pak přirozeností. Schází-li láska, není vůbec nic a náš život neměl žádný smysl.

Lubomír Zíta

Pane Ježíši Kriste, stvoř nám srdce čisté podle srdce svého! Prosíme tě, nauč nás ve svém srdci vidět a uctívat Boha, jako jediný zdroj naší síly, poznání i lásky. Amen.

CHRÁM SVATÉHO MIKULÁŠE PŘIVÍTAL...

Dokončení ze str. 1

republice na ožehavých diskusích o "náboženství ve veřejném životě". Teď se vracíme domů do našich kostelů a sborů, abychom pokračovali v naší práci. Tajemníci a zaměstnanci úřadů Konference evropských církví v Bruselu a Štrasburku musejí pokračovat v těchto rozpravách na evropské úrovni. Váží si života od počtí ke smrti, mají na zřeteli – zopakujme to – že lidský život je často chápán jako pouhý účastník na trhu, zmítá se v soutěži produktivity a ve střetnutích rozličných zájmů. Přínos církví a náboženských společností se musí stát nedílnou částí každé diskuse a každého rozhodnutí, a to na národní i evropské úrovni. Nezapomínejme, že lidé jsou připraveni zažívat pocity, které jim přináší víra, a hledat

si místa a situace, které jim tyto prožitky nabídnou. Přijměme tu výzvu! V Praze, v Bruselu, ve Štrasburku, v Hamburku, v Athénách, v Jerevanu, v Uppsale – zkrátka kdekoli, kam přijdeme, berme vážně lidi a jejich otázky, nevytvářejme si od nich odstup. Napomáhejme tomu, aby mezi všemi těmi bombastickými budovami a konstrukcemi, aby mezi všemi nezbytnostmi potřebnými k životu zůstal prostor – pro "neznámého Boha". Vypátrejme, z jakých prvků jsou postaveny modly "neznámého Boha". Sdílejme potřeby, hledání, bolesti a jazyk lidí jak v institucích, tak ve vesnicích, městech a náboženských obcích. Odhalme své vlastní modly. Bůh je jen jeden – "v něm žijeme, pohybujeme se a máme své bytí".

Jsme připraveni pomáhat lidem vidět a vnímat, že to právě ve tváři Ježíše vidíme tvář Boha, že jeho tělo v sobě zahrnuje Boží lásku a jemnost? Jsme připraveni s nimi sdílet skutečnost, že Ježíš za nás zemřel a přesto je stále živ z milosti Boží? Že se můžeme zbavit smrti a všech destruktivních pocitů, zlého chování a návyků, ukrytých kdesi v nás, a že jej můžeme následovat do života? Mír a milost pravého Boha nechť je s námi všemi. Amen.
Během bohoslužby zazpíval sbor American School in London. Odpoledne ve 13.30 h se pak na schodech chrámu sv. Mikuláše směrem do Kafkovy ulice konalo společné modlitební shromáždění Židů a křesťanů.

(red)

120 let od narození L. Machoně

Architekt, urbanista a scénický výtvarník i účastník protinacistického odboje Ladislav Machoň působil v ateliéru Jana Kotěry již za studií (od 1909), která absolvoval na české technice u Josefa Schulze a J. Fanty. V letech 1917-48 měl samostatný ateliér, v letech 1928-38 působil jako člen Státní regulační komise hlavního města Prahy, po roce 1945 byl členem Zemského národního výboru. Podílel se na práci Společnosti architektů, Klubu architektů, Svazu socialistických architektů a Spolku výtvarných umělců Mánes.

Svou tvorbu začínal v rámci kubistické vlny (fasáda a vstupní prostor Švandova divadla na Smíchově, 1918-19). V návrzích rodinných domů se vrátil ke konstruktivní moderně Kotěrova stylu, vytvořil však specifický styl přibližující se funkcionalismu (přestavba Klementina, 1923-29). Nejblíže k purismu mají jeho rodinné domy v ulici Pod hradbami v Praze (1927-28). Telefonní ústřednou (poštou) na Belcrediho třídě (dnes Milady Horákové) se v letech 1928-31 plně podřídil "vědeckému" funkcionalismu.

Z jeho urbanistických projektů je důležitý regulační plán Břevnova a pozdější úprava komunikačního systému Petřína, ale i kolonie dělnických domků Domov na Žižkově.

Zabýval se rovněž architektonizací interiérů, tak navrhl zařízení Univerzitní (1926) a Technické (1934) knihovny, řešení automatu Koruna (1931) a Černého pivovaru na Karlově náměstí v Praze (1933) i proslulé kavárny Vltava.

V počátcích své tvorby realizoval rovněž řadu výprav především pro Divadlo umění v Hybernské ulici a pro Divadlo na Vinohradech.

Z dalších Machoňových prací je třeba připomenout úpravu kaple s hrobem Jana Amose Komenského v nizozemském Naardenu (1934-1937).

Ladislav Machoň se však také zapojil do protinacistického odboje. Už v dubnu 1939 vezl od Jana Masaryka z Londýna vzkaz Aloisi Eliášovi od Edvarda Beneše. Poté se stal i členem Přípravného revolučního národního výboru, který vedl Kamil Krofta. V roce 1945 se stal členem České národní rady a úzce spolupracoval s Albertem Pražákem a Josefem Smrkovským spolu se svou ženou Gertrudou Machoňovou-Müllеровou (ta se také podílela na některých jeho architektonických návrzích).

Po roce 1948 postihla komunistická perzekuce i Ladislava Machoně - pro jeho styky se zednáři.

(red)

hama - viz Gn 17,18-22. Pokud jde o genetiku, tak s tím lze asi souhlasit, avšak pokud jde o víru v Hospodina už nikoliv. Stačí si přečíst text knihy Genesis jen o kousek dál (28,8). Zklamání Ezau, když nedostal od Izáka požehnání, ale dostalo se mu prokletí – jak nám to ozřejmil text Českého ekumenického překladu – jde a ze vzdoru si vezme za manželku (v pořadí již třetí) Machalatu,

dceru Abrahamova syna Izmaela a to proto, že viděl, kenaanské dcery jsou jeho otcí Izákovy odporné. Stejnou nechuť pak můžeme sledovat i v dalších textech.

Na závěr bych chtěla podotknout, že jakkoliv je religionistika zajímavá a může přinášet i řadu podnětů, důležitější je znalost Písma a vědomí toho, čemu jsme my sami uvěřili a proč.

Jindřiška Kubáčová

NAŠE RECENZE MILOST A VŮLE PODLE AUGUSTINA

Lenka Karfíková:

Milost a vůle podle Augustina, OIKOYMENH, Praha 2006

Poté, co se český čtenář mohl seznámit v překladech nebo jejich reedicích s důležitou částí díla Aurelia Augustina, dostává se mu do rukou i obsáhlá studie o jeho teologii autorky Lenky Karfíkové. Ačkoliv je hlavním tématem vztah lidské svobody a Boží milosti, kniha není úzce omezena pouze na něj, ale nastiňuje i hlavní Augustinovy teologické teze ve vývoji jeho myšlení a jejich důsledky. Na mnoha místech nás autorka neuvádí pouze neutrálně do světa Augustinovy teologie, ale vyslovuje svůj podnětný hodnotící názor, například na směřování Augustinovy teze o nutném působení Boha na lidskou

vůli a nutně pokažené lidské přirozenosti. Celá kniha potom v první řadě pojímá myšlení církevního otce z Kartágy chronologicky podle pořadí sepsání jeho spisů. Zdůrazněny jsou ale opakující se témata a myšlenky, včetně jejich použití v argumentaci v jednotlivých teologických sporech. Rozsah sahá od jeho raných filosofických dialogů přes jeho polemiky s manicheismem, až po jeho pozdní spor s pelagiány. Lenka Karfíková velice pečlivě podává argumentaci obou stran v každém sporu a ukazuje i logické důsledky jejich tezí, například na chápání člověka nebo na přílišné zdůraznění některých vlastností biblického Boha, v případě Augustinově nabývajících až patriarchálních, starozákonních

rysů ve své nevyzpytatelnosti. V celé knize autorka používá chronologický pohled na Augustinovo myšlení, což jí ale nezabraňuje ukázat na celek jeho uvažování. Nepodává jej také, což je velice přínosné, jako pouhý souhrn tezí, ale především ukazuje na jeho vnitřní fungování a logické souvislosti mezi pojetím člověka, etikou, nárokem na člověka a i lidskou představou o Bohu.

Vedle již klasických studií, například P. Browna Augustine of Hippo, je kniha Lenky Karfíkové Milost a vůle podle Augustina dobrým a podnětným nastíněním teologického myšlení jednoho z nejkontroverznějších, ale také nejvlivnějších teologů.

Jan Rokyta

NAD DOPISY ČTENÁŘŮ

Ještě k betlému

Domnívám se, že je záhodno reagovat na články sestry Jindřišky Kubáčové: Malé úvahy o toleranci. Jistě její úvahy jsou velmi čtivé, ale někdy je třeba z historického hlediska zpřesnit některá její sdělení. Teď konkrétně myslím na stať 16 z Českého zápasu z 10. února 2008.

Je pravdou, že osvícený panovník Josef II. zakázal stavět betlémy, ale kde? Je dostatek odborné literatury, která se snaží vše objasnit. Josefínské náboženské reformy nejen povolovaly dvě reformační církve, ale zasahovaly i do římského katolictví např. zákazem stavět okázalé i neokázalé betlémy v kostelích a kaplích. Reformy chtěly nějak potlačit pověřivost a jsou i signály ze strany panovníka po osvobození církve od závislosti na Římu pro nějaké nejasnosti s papežem. Na základě uvedeného zákazu se začalo rozšiřovat a rozšířilo se stavění jesliček po domácnostech, někde až dodnes. Jsem na pochybách, zda lidové betlémařství, jak píše autorka, odvádělo lidi od denních povinností. Vždyť zhotovování figurek, kulis... probíhalo v zimním období, kdy bylo na venkově méně práce a celé rodiny měly více času na tyto své záliby,

rozhodně ušlechtilější, než vysedávání mužů v krčmách.

V adventním období jsme se už podruhé podíleli na přípravě výstavy betlému v naší náboženské obci v Brně - Černovicích, kde bylo vystaveno 70 betlémů a zúčastnilo se jí za několik dnů na 300 účastníků, zvláště školáků i se svými učitelkami. Sestra farářka Bednaříková každé skupině vyložila na základě vystaveného smyslu a významu Vánoc a tak v dnešní zmatené a zpoňanětlé době mohly děti slyšet nezkreslenou vánoční zvěst, kterou jinak nikde neuslyší. Členové obce se zúčastnili po Vánocích i úspěšného zájezdu na výstavu betlémů v Třešti, který organizovali společně s organizací Červeného kříže.

Jiří Novák

K náboženské toleranci

Článek z pera Tomáše Procházky, faráře ve Stodě, nazvaný "Pár slov k toleranci v náboženství" mne velice potěšil. Bez reakcí čtenářů mívá autor zoufalý pocit, že je jeho práce zbytečná, neboť oslovuje jen hluché, slepé a němé. V mém případě se tak bohudík neděje. Jsem tomu ráda. Nemohu se však ubránit touze zbyst-

řit rozum našich čtenářů nějakými těmi námitkami z mého hlediska. Nehodlám upírat možnost spasení čtyřem pětina lidstva. Musí mi však jít především o spásu mé vlastní duše a spásu těch, kteří jsou blízci ve víře. Proto se snažím především o misií uvnitř naší církve, neboť na každém kroku zjišťuji, jak je toho zapotřebí. Jsem pochopitelně jenom laik a to, co činím, činím z horlivosti své víry, která mne provází po celý můj život.

Myslím si, že právě toto by nás mělo s autorem článku spojit a nikoliv rozdělovat. Proto nálepku o tendenci mojí úvahy o toleranci č. 18 nepovažuji za dostatečně laskavou. Doufám, že to bratr farář pochopí. Korán jsem si svého času s tužkou v ruce přečetla a mám stejné vydání jako má můj oponent. V Hrbkově předmluvě se doví, že v počátcích svého vystoupení Muhammad nespatoval žádný rozpor mezi vírou v jediného Boha a připouštěním dalších nadpřirozených bytostí (str. 27). Teprve později si uvědomil důsledky, které by to mohlo mít a verše v Koránu změnil.

Čtěla bych se ještě věnovat myšlence (velmi často uplatňované), že Arabové dovozují svůj původ od Abra-

